

MŰVÉSZETI KRÓNIKA.

Budapest, 1911. augusztus.

□ A Pesti Hirlap „A glyptotéka“ cím alatt kifogásolta, hogy a Szépművészeti Muzeumban a nagy mesterek szobrainak utánezatai teljesen feleslegesek.

□ Így ír egy helyütt: „Az üvegtetős nagyteremben áll a világhírű Colleoni-szobor gipszöntvénye. Teljes nagyságu természetesen a szobor — de türhetetlenül stiltalan. Aki látta Velencében ezt a komor, szép lovasszobrot, a nemes anyagból, amelyből megalkotója formálta, annak ez az óriási gipsz-massza monstrumnak fog látszani. A szobor márványát gipsz és mindig csak gipsz pótolja itt, ez a kellemetlen tapintatu, értéktelen anyag, amiből jóízlésü ember alig mer bármit is a szobájában elhelyezni. A Colleoni szobor körül áll néhány remek márvány torzónak és szarkofágnak a gipsz másolata. A gyönyörű, húszszinü márvány eredeti itt gipszből jelenik meg, persze élvezhetetlen formában. Tessék évszázados műalkotásokat élvezni, amikor a nemes anyagot gipszből hazudják utána.“

□ Művészileg sokban igaza van a cikkírónak, de ő egy fontos szociális tényvel nem számol. Az ilyen glyptotékának a tömeg szépérzékére igen nagy fontossága van. Nem mindenki mehet Velencébe, még kevésbbé Párisba, hogy Rodin-t eredetiben élvezze.

□ Mindenesetre azonban az utánezatoknak teljesen hűnek kell lenni s művész embereknek kell ezeket is készíteni. Mert olyan lesz ezáltal, mint a színjátszás.

□ Egy író eszméjét, világát mások viszik a deszkára s a színész művészi értékétől függ, hogy mennyire képes hallgatóival elhítenni játéka valódiságát.

*

□ Csakis a kis Svájcban lehet annyi önérzet — nálunk ez el sem képzelhető — hogy műremekeit a legnagyobb anyagi áldozatok árán is megőrzi.

□ Segantini triptichonját, mely az Élet, Természet és Halál-t szimbolizálja, St. Maurice fürdőhely vásárolta meg. Érdekes, hogy a hozzá szükséges fél-

millió frank még nincs együtt, de már csak kevés hiányzik belőle.

□ Adnak-e nálunk félmilliót egy képért?

□ A hatalmas triptichont állandóan a st. mauricei Segantini muzeumban helyezik el.

*

□ Lotz Károlylyal a freskófestészetünk hanyatlásnak indult. Fialat piktoraink inkább iparművészek e téren s teljesen Walter Crane, vagy Lenoir hatása alatt állanak.

□ Freskóban eredeti, önálló művészi munkát Lotz óta nem igen alkottak.

□ Kiváncsian várjuk tehát a Népopera falfestményeinek elkészültét s talán még kíváncsiabban, hogy Pór Bertalan mit produkál?

*

□ Két nagy, művészi értékü leletről számolhatok be egyszerre. Mult cikkemben a dunapentelei sirról emlékeztem meg s azóta újabb dolgok kerültek felszínre, büszkén hirdelve koruk felfogását és művészetét.

□ Sopronban a póstapalota építése közben egy egész temetőt ástak ki. Bella Lajos főreáliskolai tanár, a fáradhatatlan archeologus érdeme ez. Ő állapította meg, hogy itt kerülhetett el a régi Scarbantiának egyik temetője.

□ Összesen 120 sír és 14 szarkofág van benne. Fájdalom, a kvádok Kr. u. 2. században Pannonia felső részét pusztítva egész a Rábáig jutottak s így ezt is fe'dülták.

□ A csontvázak össze-vissza hevernek, az edényeket összetörték, az emlékköveket megcsonkították.

□ Négy feliratos tábla, hamuverder. kőből faragott úrna, agyagmécses, fibula, két domborított kis bronzkorong (egyiken Léda a hattyuval), fülbevaló, karperec és több római pénz alkotja a leletet.

□ A másik értékes ásatás a Heves vármegyei Ecséden Nagy István szőlőjében történt, ahol földmi-

velő munkások tizezreket ériő tizenhatodik századbeli magyar érmekeket találtak.

□ A Nemzeti Múzeum éremtári osztályának feldolgozása szerint van benne: 12 darab II. Lajos és I. Ferdinánd-féle körmöcbányai aranyforint; az 1525, 1542, 1545, 1549, 1551, 1553 évekből egy-egy érem, az 1554-ikből pedig 5 darab. Ezekon kívül 16.181 darab I. Ferdinánd-féle ezüst dénárt találtak. Az ezüstdénárok közül a legrégebb 1528. keletü.

*

□ A bujdosó Heine-szobor végre megnyugodhatik. Lucskos, ázott esti vonatok cipelték egyik országból

a másikba. mivel Némethon nem adott helyet legnagyobb lírikusának.

□ Most már a kiátkozásnak is vége. Heine révbe ért s a legsovinisztább német is kalapot emelhet előtte.

□ Alfréd Kerr a Pan-ban indított mozgalmat Heine érdekében s a fiatal mozgalom eredményre vezetett.

□ Hugo Lederer tervezi a számkivetett költő új szobrát, mely Berlinben fog állani.

□ Szomorú szemekkel nézhet majd Heine Berlin utcáin végig, mikor csatakos őszi eső veri a házak falát s elgondolkozhatik az emberi nyomorúságos hálátlanságon, melyből alaposan kivette részét.

HANGAY SÁNDOR.

□ □ □

KONEK IDA.

□ Egy izben meglátogattam a művésznőt bájos otthonában.

□ Bántott a város nyüzsgése, a vásári zaj. A villamosok szapora csengetése az agyamhoz verődött és csöndre, nyugalomra vágytam. Megindultam az Epresskert felé, de a Bajza-utcából betértem a Kmetty-utcába, ahol már hosszabb idő óta nem jártam. Vonzottak a buján terjengő vadszőlőlevelek, a szeliden bólogató fák. Olyan csendesség feküdt a házakon, mintha nem is egy milliós városnak a közepén, hanem egy bájos oázison lennék, ahová a perzselő nap melege elől menekszik a puszták vándora.

□ A Petőfi múzeum melletti ház a Konek Idáé. Már a külsején is meglátszik, hogy csak művész lakhatik benne. Az olasz házakra emlékeztető egyemeletes épület csupa művészi izlés, csupa poézis. És mintha a természet is megérezte volna ezt a varázst és azzal mutatná ki megértését, hogy pazar bőkezűséggel táplálja a növényeket, amelyek tolakodó szeretettel simulnak a bájos fészekhez és olyan szorosan körülölelik, hogy lombjaik közül csak félénken kukkannak elő a csipkés levelekkel szegélyezett ablakszemek.

□ És benn a műteremben, a lakásban még melegebb, még vonzóbb a hatás. A művésznő és nővére a finomult izlés közvetlenségével aranyozzák be otthonukat. Ha künn a természet ontja pazarló kézzel kincseit, úgy idebenn a művészet és a művészetnek a szeretete vetekszik a természet hatalmas munkájával.

□ Konek Ida művésze nem az a követelő, mindentudással dicsekvő művészet, amely megveti a természet vonalait, amely mindenáron olyant akar produkálni, amilyent más még festeni nem mert. Ő a természetet szereti és minden munkájáról visszatükröződik az az igaz megértés és az a nagy intelligencia, amely a művésznőnek az egyéniségét és művészi munkáját egyaránt jellemzi. Hollandi képei, tanul-

mányfejei minden esetre nagy figyelmet érdemelnek és nem csodáljuk, ha a művészetkedvelők gyakran fölkeresik műtermében, hogy egy-egy képével gazdagítsák gyűjteményüket.

□ A művésznő Pozsonyban született. Festészeti tanulmányait Budapesten kezdte Telepy Károlynál, akkor csak időtöltésből, nem is álmodva, hogy egykoron állandóan a művészi pályára lépjen, mit boldogult atyja, a kitünő tudós, dr. Konek Sándor egyetemi tanár is ellenezett, de látva végül leánya hő vágyát a magasabb kiképzésre, ő maga vezette el Münchenbe rokona, a hírneves Liezenmayer Sándorhoz, kinél aztán és Flüggen tanárnál részesült a művészi magasabb színvonalú kiképzésben.

□ Münchenből már ottléte első esztendejében, Budapestre a tárlatra küldött tanulmányai, — köztük egy női akt — nagy elismerésben részesültek és az utóbbi gr. Zichy Jenő meg is vásárolta.

□ Münchenből Párisba ment, hol Munkácsy műtermében, a mester vezetése mellett dolgozott.

□ Később Firenzében, Karlsruheban folytatta tanulmányait, közben Budapesten, Bécsben, Münchenben kiállítva.

□ Párisban az 1908. kiállításon, a „Salon“-ban hollandi női fejjel aratott általános elismerést. Budapesten, saját műtermében több izben rendezett kiállítást, meghonosítva nálunk is ezt a már külföldön rég meghonosított szokást, a magánkiállítást, mely azóta sok utánpótlóra talált.

□ Két művét az állam vásárolta meg, számos műve magánosok birtoka. A „Rothenburgi börtönőr“, Thurn és Taxis hercegnő birtokában van. Ez a kép a Baden—Badeni kiállításon szerepelt.

□ Lapunk mostani számában bemutatjuk a művésznőnek két igen sikerült újabb festményét.

ÁMON VILMOS.